

prima instanță: V. Gîrleanu
instanța de apel: A. Minciuna, V. Sîrbu, V. Mihaila

dosarul nr. 2ra-1117/18

ÎNCHEIERE

4 iulie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Dumitru Mardari
Luiza Gafton

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de
Societatea pe Acțiuni „Succin”, reprezentată de avocatul Veaceslav Botnari

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Mariei Bacean,
reprezentată de avocatul Eugenia Barbaroșie împotriva Societății pe Acțiuni
„Succin” cu privire la încasarea restanței la plata pentru pierderea capacității de
muncă

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 20 decembrie 2017 prin care
a fost respins apelul declarat de Societatea pe Acțiuni „Succin” și menținută
hotărârea Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani din 6 iunie 2017, prin care a fost
admisă acțiunea

constată:

La 21 octombrie 2016, Maria Bacean, reprezentată de avocatul Eugenia
Barbaroșie a depus cerere de chemare în judecată împotriva SA „Succin”,
intervenienți accesorii Casa Națională de Asigurări Sociale și executorul
judecătoresc Ludmila Șapa cu privire la încasarea restanței la plata pentru
pierderea capacității de muncă.

În motivarea acțiunii a invocat că la 13 martie 1990, fiind angajată în acea
perioadă la SA „Czom”, actualmente SA „Succin”, a suferit un accident de muncă
grav, în urma căruia a pierdut capacitatea de muncă cu 25 %.

Comunică că deoarece nu au fost efectuate achitățile în vederea recuperării
prejudiciului cauzat, dânsa s-a adresat în instanța de judecată.

Ca urmare, prin hotărârea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din
10 decembrie 1999 a fost admisă acțiunea înaintată de ea împotriva SA „Czom”,
încasată de la SA „Czom” în beneficiul ei despăgubirea materială în sumă de
947,13 lei, pentru perioada de 1998 – 1999 și începând cu luna ianuarie anul 2000,
lunar, în beneficiul ei a despăgubirii bănești în sumă de 68,59 lei.

Relatează că pe parcursul anilor, achitățile se efectuau diferit, fiind admise restanțe pe perioada 1 aprilie 2000 – 31 mai 2006 la suma de 15742,36 lei, potrivit calculului efectuat de Casa Națională de Asigurări Sociale.

Menționează că în cadrul examinării cererii de insolvență, a fost depusă cererea de înaintare a creanței cu suma restantă de 15742,36 lei.

Astfel, la 18 septembrie 2006, prin hotărârea Judecătorei Economice, a fost validată creanța.

Afirmă că achitățile se efectuau în baza hotărârii judecătorești și a tabelului de calcul prezentat de Casa Națională de Asigurări Sociale.

Remarcă că după schimbarea denumirii întreprinderii SA „Czom” în SA „Succin” și a conducerii acesteia, pârâtul a înaintat pretenții față de ea în vederea restituirii sumei de 44780 lei, precum că a fost achitată o sumă ce nu corespunde titlului executoriu.

Declară că cerințele SA „Succin” au fost respinse, astfel instanțele de judecată au stabilit că suma prejudiciului cauzat urmează a fi calculată potrivit datelor oferite de Casa Națională de Asigurări Sociale.

Evidențiază că până în prezent, dânsa nu-și poate încasa suma ce i se cuvine, deoarece executorul judecătoresc poate executa o hotărâre judecătorească strict conform titlului executoriu, iar orice acțiune întreprinsă în vederea recalculării sumelor sunt contestate de către pârât în instanțe.

Notează că întâmpină dificultăți în vederea aplicării dispozitivului hotărârii Judecătorei Rîșcani mun. Chișinău din 10 decembrie 1999, în partea ce se referă la încasarea în beneficiul ei a despăgubirii bănești în sumă de 68,59 lei lunar începând cu luna ianuarie 2000, cu menținerea faptului că indemnizația pentru incapacitatea de muncă se calculează în conformitate cu prevederile din Legea privind modul de recalculare a sumei de compensare a pagubei angajaților în urma mutilării sau a altor vătămări ale sănătății în timpul executării obligațiilor de serviciu, la data calculării plății.

Sușține că potrivit calculului efectuat de Casa Națională de Asigurări Sociale, suma restantă pe perioada anilor 2011 – 2016 constituie 80575 lei și anume, anul 2011 – restanța e de 10365,25 lei, anul 2012 – 12153,36 lei, anul 2013 – 13233,12 lei, anul 2014 – 14326,92 lei, anul 2015 – 15875,28 lei, anul 2016 – 14621,10 lei.

Își întemeiază pretențiile în baza dispozițiilor art. 1398 Cod civil, art. 331, 353 Codul muncii, art. 31 din Legea cu privire la protecția muncii din 2 iulie 1991, art. 19 alin. (1) din Legea ocrotirii sănătății din 28 martie 1995, art. 4, 5 din Legea privind modul de recalculare a sumei de compensare a pagubei cauzate în urma mutilării sau altor vătămări ale sănătății în timpul exercitării obligațiilor de serviciu din 11 februarie 1999, art. 5, 85, 166, 167 CPC.

Solicită admiterea acțiunii, obligarea SA „Succin” să achite în beneficiul ei a sumei restante în mărime de 80575 lei, precum și să achite lunar compensația în conformitate cu calculele oferite de Casa Națională de Asigurări Sociale.

La 6 martie 2017, Maria Bacean, reprezentată de avocatul Eugenia Barbaroșie a depus cerere de modificare a obiectului acțiunii, prin care a solicitat

admiterea acesteia, obligarea SA „Succin” să achite în beneficiul ei suma restantă în mărime de 69361 lei, obligarea SA „Succin” să achite lunar, începând cu luna martie 2017, compensația în conformitate cu calculele oferite de Casa Națională de Asigurări Sociale, precum și încasarea din contul SA „Succin” în beneficiul ei a cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 2000 lei.

Prin hotărârea Judecătorei Chișinău sediul Rîșcani din 6 iunie 2017 a fost admisă acțiunea.

A fost încasată de la SA „Succin” în beneficiul Mariei Bacean suma restantă la plata pentru pierderea capacității de muncă pentru perioada 2011 – februarie 2017 în mărime de 69361 lei.

A fost obligată SA „Succin” să achite lunar, începând cu luna martie 2017, compensația în conformitate cu calculele oferite de Casa Națională de Asigurări Sociale.

Au fost încasate de la SA „Succin” în beneficiul Mariei Bacean cheltuielile pentru asistența juridică în mărime de 2000 lei.

A fost încasat de la SA „Succin” în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 2080,83 lei.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 20 decembrie 2017 a fost respins apelul declarat de SA „Succin” și menținută hotărârea primei instanțe.

La 12 aprilie 2018, SA „Succin”, reprezentată de avocatul Veaceslav Botnari a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei recurate și a hotărârii primei instanțe, încetarea procesului sau emiterea unei noi hotărâri prin care să fie respinsă integral acțiunea.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu decizia recurată, considerând că aceasta contravine normelor de drept, fiind indicate greșit solicitările intimitei.

Cu referire la temeiurile de încetare a procesului, susține că pentru prejudiciul cauzat sănătății Mariei Bacean, SA „Succin” a fost obligată printr-un act judecătoresc irevocabil să achite suma de 68,59 lei lunar pe viață, care se află la executare în procedura executorului judecătoresc Ludmila Șapa.

Menționează că unica persoană în drept să execute acest act judecătoresc, inclusiv să stabilească restanțele atunci când debitorul nu achită la timp, este executorul judecătoresc.

Afirmă că executorul judecătoresc este în drept să înainteze instanței cereri privind explicarea modului de executare a documentului executoriu, fie schimbarea modului de executare. Totuși asemenea acțiuni nu au fost întreprinse.

Remarcă că dacă SA „Succin” nu a executat în modul convenit documentul executoriu privind încasarea în beneficiul Mariei Bacean a compensațiilor (indemnizațiilor) pentru prejudiciul adus sănătății, atunci creditorul urmează să adreseze cererile convenite executorului judecătoresc și după caz, să conteste inacțiunile executorului judecătoresc conform prevederilor art. 161 – 164 Cod de executare.

Consideră că intimata eronat s-a adresat instanței de judecată cu acțiune civilă pentru a stabili că un titlu executoriu nu este executat corespunzător și că se

acumulează restanțe, or, această chestiune urmează a fi soluționată conform prevederilor Codului de executare.

Menționează că prin hotărârea instanței de fond, menținută prin decizia instanței de apel, a fost încălcat principiul disponibilității în drepturi a participanților la proces și în acest fel, fiind expuse în dispozitiv chestiuni care nu au fost solicitate de Maria Bacean.

Or, Maria Bacean nu a solicitat obligarea SA „Succin” de a achita compensație conform calculelor oferite de Casa Națională de Asigurări anume în folosul ei. Este doar presupunerea instanței că Maria Bacean a dorit încasarea în folosul ei și nu în folosul unor terțe persoane.

La fel, Maria Bacean nu a solicitat obligarea SA „Succin” de a achita compensație conform calculelor Casei Naționale de Asigurări Sociale.

Notează că instanța de apel, în decizia recurată, a indicat că Maria Bacean a solicitat în baza prevederilor din Legea nr. 278-XIV din 11 februarie 1999, obligarea SA „Succin” la efectuarea recalculului, cu încasarea sumelor corespunzătoare, însă o pretenție cu privire la obligarea SA „Succin” la efectuarea recalculului nu a fost formulată. Aceasta este o interpretare extensivă a instanței de apel, care nu corespunde cu solicitările din cererea de chemare în judecată.

Remarcă că hotărârea instanței de fond, menținută prin decizia instanței de apel, nu este certă, deoarece în dispozitivul hotărârii contestate se indică obligarea SA „Succin” de a achita compensație conform calculelor Casei Naționale de Asigurări Sociale, însă nu este indicat cu ce titlu se oferă aceste compensații.

Afirmă că dacă aceste compensații se acordă pentru pierderea capacității de muncă, atunci hotărârea contestată se suprapune cu hotărârea judecătorească din 10 decembrie 1999 dintre aceleași părți și care au același obiect. Astfel, existența hotărârii judecătorești din 10 decembrie 1999 ar servi temei de încetare a prezentei cauze.

Declară că SA „Succin” a înaintat în instanța de fond cerere prin care a atras atenția că solicitările intimitei sunt incerte, însă la acea etapă instanța a indicat că este disponibilitatea în drepturi a Mariei Bacean în formularea solicitărilor.

Notează că deși în ordine de apel, s-a atras atenția în mod special asupra acestei chestiuni, instanța de apel nu s-a expus în privința acestui argument, fiind astfel admisă încălcarea procedurii de examinare a apelului prevăzută la art. 375 alin. (5) CPC.

Evidențiază că instanța a admis încasarea sumei de 69361 lei ca fiind o sumă restantă la plata pentru pierderea capacității de muncă pentru perioada 2011 – februarie 2017.

Totuși, plata pentru pierderea capacității de muncă este efectuată de către SA „Succin” în folosul intimitei în temeiul titlului executoriu din anul 1999, care expune în mod cert și irevocabil cuantumul și modul în care urmează a fi despăgubită intimata pentru pierderea capacității de muncă.

Reiterează că nicio obligație de recalcul nu a fost pusă în seama SA „Succin”, iar pentru a stabili dacă a fost acumulată vreo restanță, instanța de

judecată urma doar să înmulțească suma de 68,59 lei cu perioada solicitată și să identifice dacă sumele achitate au fost sau nu suficiente.

La caz, pentru perioada 2011 – februarie 2017 sunt 86 de luni a câte 68,59 lei, ceea ce constituie în total suma de 5898,74 lei.

În același timp, instanța de fond și instanța de apel au constatat că SA „Succin” a achitat suma de 12675,80 lei. Astfel, în prezent, există o supraplătă către intimată.

Remarcă că la abordarea existenței sau inexistenței unei restanțe, instanța nu doar că nu a ținut cont de faptul că această chestiune este de competența executorului judecătoresc care stabilește mărimea restanțelor la executarea unui titlu executoriu, dar a ignorat și faptul că obligația SA „Succin” față de Maria Bacean cu privire la plata compensației pentru pierderea capacității de muncă este cert stabilită printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă.

Consideră că instanța de fond și instanța de apel au ignorat prevederile art. 123 CPC, ajungând în acest fel, la o soluție pripită și ilegală.

Afirmă că instanța de fond a admis capătul de cerere privind obligarea SA „Succin” de a achita compensație conform calculelor oferite de Casa Națională de Asigurări Sociale, însă legea nu prevede posibilitatea obligării angajatorului de a achita compensație pentru pierderea capacității de muncă în baza calculelor prezentate de Casa Națională de Asigurări Sociale.

Susține că nici Maria Bacean în cererea de chemare în judecată, nici instanța de fond și nici instanța de apel nu au indicat o normă de drept care ar permite adoptarea unei asemenea soluții.

Consideră că instanța de fond și instanța de apel arbitrar au pus în sarcina SA „Succin” o obligație care nu este prevăzută de nicio normă de drept.

Evidențiază că a fost admisă o încălcare flagrantă a dreptului la un proces echitabil prevăzut de art. 6 CEDO și o ingerință ilegală și nelegitimă în privința dreptului de proprietate a SA „Succin” prevăzut de art. 1 din Protocolul adițional nr. 1 la CEDO.

Obiectează că prevederile din Legea nr. 278-XIV din 11 februarie 1999 nu sunt aplicabile speței, deoarece reieșind din prevederile art. 2, Maria Bacean nu a activat 12 luni la SA „Succin”, prin urmare, aplicarea prevederilor din legea menționată nu este justificată.

Indică că în calculele prezentate, Casa Națională de Asigurări Sociale a calculat salariul mediu doar pentru nouă luni.

Astfel, calculele prezentate nu sunt conforme cu prevederile din Legea menționată.

Consideră că instanțele de judecată ierarhic inferioare au aplicat o lege care nu urma să fie aplicată.

Reiterează că în calculele prezentate de Casa Națională de Asigurări Sociale se operează cu o sumă de 63,61 ruble, care însă nu este conformă cu hotărârea judecătorească din 10 decembrie 1999, prin care a fost încasată în folosul intimatei suma de 68,59 lei lunar pe viață și nu este explicată modalitatea de conversie a rublelor în lei.

La 4 iunie 2018, prin intermediul Oficiului Poștal, Maria Bacean, reprezentată de avocatul Eugenia Jelamschi a depus referință la recursul declarat de SA „Succin”, solicitând respingerea acestuia ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Din materialele dosarului rezultă că copia deciziei recurate a fost expediată în adresa părților la 9 februarie 2018, fapt confirmat prin scrisoarea de însoțire (f. d. 148), însă careva date care ar confirma recepționarea acesteia de către recurentă la materialele dosarului lipsesc.

Astfel, se constată că recurenta s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 12 aprilie 2018, în termenul legal.

Examinând temeiurile recursului, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) CPC, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de SA „Succin”, reprezentată de avocatul Veaceslav Botnari nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Prin urmare, argumentele recursului nu indică la încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Aici, completul Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că conform jurisprudenței CEDO, recursurile

trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991), pe când în recursul declarat de SA „Succin”, reprezentată de avocatul Veaceslav Botnari, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Distinct de cele relatate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de SA „Succin”, reprezentată de avocatul Veaceslav Botnari ca inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 270, art. 433 lit. a), art. 440 CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul declarat de Societatea pe Acțiuni „Succin”, reprezentată de avocatul Veaceslav Botnari se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Dumitru Mardari

Luiza Gafton